

Mpiris

Informing policy choices
through innovative social science research

IMPACTEVALUATIE CREActief

Een onderzoek naar de
persoonsversterkende effecten
van creatieve therapie bij
arbeidsmarktbegeleiding

In opdracht van Mentor vzw
februari 2022

Auteurs: Lennart Van Lancker, Sara Huysmans en Johan Desseyen

ESF

INVESTEERT IN
JOUW TOEKOMST

Europese Unie

CREActief ontstond dankzij de financiële steun van het Europees Sociaal Fonds en de Vlaamse overheid

Mpiris is een onderzoeksbureau dat overheden en organisaties helpt goede beslissingen te nemen. Daartoe verricht Mpiris sociaal-wetenschappelijk onderzoek dat opdrachtgevers de inzichten levert die hen toelaten hun beleid te bepalen of bij te sturen. Mpiris benut de traditionele onderzoeksmethodes uit de sociale wetenschappen zoals interviews, enquêtes en observaties, maar wil zich voornamelijk profileren door innovatieve technieken te benutten om data te verzamelen en te verwerken.

De beleidsmatige expertisevelden van Mpiris zijn onderwijs, arbeidsmarkt, competenties en sociaal beleid.

www.mpiris.be

*Ik ging er heen zonder iets te verwachten
maar er spookte vanalles door mijn gedachten
Ik dacht wat gaat dat worden
wat gooien ze daar op onze borden*

*maar langzaamaan bloeide ik open
een complimentje krijg je, hoef je niet te kopen
met een lach en soms een traan
er samen tegenaan*

*elk met een rugzak vol bagage
met muziek, wat verf en een collage
zonder oordeel, zonder vragen
werd hij minder zwaar om dragen*

*en wat een leuke mensen, zo divers en zo uniek
wat waren ze een fijn publiek
er was ook nog een kungfu fighter
he made our day a little brighter*

*en daar had je dan Elke en Leen
die hielden ons op de been,
elk op hun manier, met eigen kleur
ze zeiden nooit 'daar is de deur'*

*ze gaven ons zo'n zelig, veilig gevoel
wie meedeed weet wat ik bedoel
want we deden alles samen
eens we uit ons coconnetje kwamen*

-E, deelnemer sessiereeks Aalst

Inhoud

Inleiding	4
Beschrijving afhankelijke variabelen	5
Zelfaanvaarding	5
Zelfexpressie	5
Zicht op beroepen	5
Zelfkennis	6
Steekproef	6
Analyse van de resultaten	7
Assumpties	8
Deelnemers in de controleconditie zijn equivalent ongeacht wijze van rekruteren	11
Geen verschil in covariabelen	12
Gelijke startpositie voor mensen uit contolegroep en wachtlijst	13
Deelnemers in de controle- en interventiegroep zijn niet equivalent	16
Geen verschil in covariabelen	16
Ongelijke startpositie voor afhankelijke variabelen	17
Sessies vonden plaats zoals gepland	19
Resultaten van de impactmeting	21
Toename in zelfaanvaarding	22
Toename in zelfexpressie	23
Weinig verandering in zicht op de arbeidsmarkt	25
CREActief-sessies zorgen voor een opvallende toename in zelfkennis	26
CREActief heeft een persoonsversterkend effect	29
Bijlagen	35
1. Vertekening in de controlegroep	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2. Beschrijving sessies	35
3. Effectgroottes	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Inleiding

CREActief is een project dat zich richt op het ontwikkelen en testen van een innovatieve dienstverlening voor kwetsbare werkzoekenden. De bedoeling is dat zij via een CREActief-traject, geïnspireerd op creatieve methodieken en inzichten uit de psycho-educatie, een persoonlijke groei doormaken. Op die manier kan hun afstand tot de arbeidsmarkt (in de ruime zin van het woord) verkleinen. Een volledige beschrijving van de inhoud en aanpak van het CREActief-traject, is te vinden in het 'Algemeen draaiboek CREActief' (januari 2021).

Dit rapport zoomt in op het impactonderzoek bij CREActief. In 2021 werd in een afzonderlijke pilootfase van het project nagegaan of de CREActief-sessies hun vooropgestelde doelstellingen bereiken. Deze doelen werden als volgt gespecificeerd:

- Een toename in zelfaanvaarding;
- Een toename in zelfexpressie;
- Breder zicht op de arbeidsmarkt;
- Een toename van zelfkennis op vlak van:
 - Het werkklimaat waarin men (niet) goed functioneert;
 - De werkcontext waarin men (niet) goed functioneert;
 - De eigen kernkwaliteiten.

Om het bereiken van deze doelstellingen te kunnen evalueren, werd een onderzoeksdesign ontworpen en werden meetinstrumenten ontwikkeld en getest, zoals beschreven in het 'Draaiboek Impactevaluatie CREActief' (december 2020).

Concreet vulden deelnemers aan de CREActief-sessies – de interventiegroep – tijdens de pilootperiode vragenlijsten in voor de start en na afloop van de sessies. Daarnaast werd ook telkens een controlegroep bevroegd. Deze groep mensen namen (nog) niet deel aan de CREActief-sessies, maar vulden de vragenlijst ook tweemaal in met hetzelfde tijdsinterval als de interventiegroep.

De verkregen data werd statistisch geanalyseerd om eventuele verschillen die kunnen toegeschreven worden aan de interventie, als dusdanig te kunnen isoleren.

Het eerste deel van dit rapport verheldert de domeinen waarop een impact werd verwacht en specificeert hoe de variabelen gemeten werden binnen het pilootonderzoek. Ten tweede komt een beschrijving van de steekproef en een kort verslag over het correcte verloop van de sessies aan bod. Daarna volgt de analyse. Dit deel behelst de bespreking van de theoretische, statistische assumpties, gevolgd door de equivalentietest van de controlegroep naargelang de rekruteringsstrategie, alsook van de controle- en interventiegroep. Dan volgt de eigenlijke bespreking van de beoogde effecten van CREActief en tot slot de conclusie van dit onderzoek.

Beschrijving afhankelijke variabelen

Dit deel levert een meer gedetailleerde beschrijving van de afhankelijke variabelen waarop vanuit de CREActief-dienstverlening een effect werd verwacht. Het gaat om de zelfaanvaarding en zelfexpressie van deelnemers, hun zicht op de arbeidsmarkt en zelfkennis op vlak van werkklimaat, werkcontext en de eigen kernkwaliteiten. Ook de manier waarop deze variabelen in kaart werden gebracht binnen het impactonderzoek, wordt telkens toegelicht.

Zelfaanvaarding

De variabele 'zelfaanvaarding' gaat er over of mensen oké zijn met wie ze zijn. Dit werd in het onderzoek gemeten aan de hand van een vijf-punts-Likertschaal, gebaseerd op de Unconditional Self-Acceptance Questionnaire van Chamberlain en Haaga (2001)¹. Respondenten kregen 18 stellingen gepresenteerd waarop ze een antwoord konden geven, variërend van 'absoluut niet waar', over 'eerder niet waar', 'noch waar, noch niet waar' en 'eerder waar' tot 'absoluut waar'. Deze categorieën werden nadien omgezet in een bruikbare, metrische schaal op het interval-niveau door de antwoorden te laten corresponderen met een score van 1 tot en met 5. De schaal loopt bijgevolg van 18 tot en met 90, waarbij een lage of hoge score overeenkomt met respectievelijk een kleine of een grote mate van zelfaanvaarding.

Zelfexpressie

'Zelfexpressie' slaat op de mate waarin mensen in staat zijn om emoties te kanaliseren in communicatie. De meting van 'zelfexpressie' binnen dit onderzoek werd gebaseerd op de 'Adult Self-Expression Scale' van Melvin en collega's (1994)². Respondenten kregen 20 stellingen voorgeschoteld waarbij ze werden gevraagd of ze zouden ingrijpen in een specifieke sociale situatie. De antwoordcategorieën zijn gedefinieerd als 'nooit of bijna nooit', 'zelfden', 'soms', 'meestal' en 'bijna altijd of altijd'. Deze antwoorden zijn ook hier omgezet naar een functioneel alternatief door de categorieën te laten overeenstemmen met een score van 1 tot en met 4. Daarnaast werd de mogelijkheid gegeven om 'ik weet het niet' als antwoord te geven, wat gecodeerd is als 0. Op deze manier werd een metrische schaal op het ratio-niveau bekomen die loopt van 0 tot 80. Een lage score betekent een lage mate van zelfexpressie, een hoge score een hoge mate van zelfexpressie.

Zicht op beroepen

De CREActief-sessies hebben daarnaast als doel het zicht op de variatie aan beroepen op de arbeidsmarkt te verbreden bij de deelnemers. Om deze variabele te meten, kregen de respondenten vijf willekeurige letters aangeboden, met uitzondering van de letters Q, X en Y. Het was de bedoeling de respondenten spontaan zo veel mogelijk beroepen te laten opsommen met de aangeboden letter als beginletter. Hierdoor krijgen we een metrische variabele op het ratio-niveau met 0 als laagst mogelijke waarde en een theoretisch maximum van oneindig. Een hoge score op deze variabele komt overeen met een breed zicht op bestaande beroepen op de arbeidsmarkt. Een lage score weerspiegelt een beperkter zicht hierop.

¹ Haaga, D. Unconditional Self-Acceptance and psychological health (2001) in: Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy; Volume 19, nr. 3; pp. 163-176

² Melvin, L., Hallandsworth, J., Galassi, J., Adult Self-Expression Scale in: Fischer, J., Corcoran, K., Measures for clinical practice. A source book. The Free Press. 1994

Zelfkennis

Alle variabelen die te maken hebben met 'zelfkennis' werden gemeten op dezelfde wijze. Ten eerste wilden we weten in welke mate respondenten zichzelf menen te kennen op vlak van werkklimaat en de werkcontext waarin ze goed of slecht functioneren. Ten tweede wilden we weten in welke mate ze zichzelf kernkwaliteiten toeschrijven. Om deze variabelen in meetbare schalen om te zetten, kregen de respondenten stellingen gepresenteerd waarop ze konden antwoorden met 'helemaal niet', 'eerder niet' 'eerder wel', 'zeker en vast' en 'ik weet het niet'. Nadien werd geteld hoe vaak de respondenten 'Ik weet het niet' hadden geantwoord. Dit wordt gezien als een score die een beeld geeft van de mate waarin de respondenten zichzelf niet kennen. Een lage score komt dus overeen met veel zelfkennis en een hoge score met weinig zelfkennis.

Voor de variabele die peilt naar de zelfkennis op vlak van het werkklimaat waarin men al dan niet goed fungeert, werden 18 stellingen aangeboden. Daarom loopt deze schaal van 0 tot 18. Bij de werkcontext werden 14 items aangeboden en is 14 dus de theoretisch maximale score³. Bij de kernkwaliteiten werden 20 stellingen opgegeven. Dit resulteert in een theoretisch maximum van 20 op de schaal.

Steekproef

De analyses werden enkel uitgevoerd op *full cases* én *complete cases*. *Full cases* zijn de metingen van de respondenten die zowel de nul- als de nameting hebben ingevuld. *Complete cases* zijn metingen van respondenten die de vragenlijsten volledig hebben ingevuld. Door op deze manier te werken, komen we uit op 43 cases in de interventiegroep en 36 cases in de controlegroep.

In de controlegroep vulden 90 respondenten de nulmeting in. De nameting werd slechts door 49 personen ingevuld. Van de personen die beide vragenlijsten invulden, doorliepen slechts 37 personen die beide vragenlijsten volledig. Eén respondent scoorde op meerdere variabelen onrealistisch hoge antwoorden en werd om die reden geweerd uit de analyse. Ondanks heel wat inspanningen van Mentor vzw om extra personen in de controlegroep te krijgen, bracht dit het totaal aantal geldige cases dus op 36. Dit komt neer op 60% uitval.

In de interventiegroep werden mensen in het impactonderzoek pas als deelnemer meegenomen wanneer ze cumulatief:

- zowel op de eerste sessiedag als minstens op 1 andere sessiedag aanwezig waren
- wanneer ze aan het individuele terugblikgesprek met de CREActief-coach - deelnamen
- en wanneer ze - net als de mensen in de controlegroep - voorafgaand en volgend op de sessies respectievelijk de nulmeting en de nameting volledig invulden.

In totaal kreeg CREActief 99 inschrijvingen binnen tijdens de pilootperiode in 2021. Van deze personen vulden uiteindelijk 46 personen zowel de nul- als nameting volledig in. Eén persoon vulde beide vragenlijsten volledig in, maar nam enkel deel aan de eerste sessie. Daardoor werd deze persoon niet als deelnemer in de analyse opgenomen. Twee bijkomende deelnemers namen niet deel aan het individueel terugblikgesprek. Hoewel ze succesvol deelnamen aan de andere CREActief-sessies,

³Op de vraag die peilt naar zelfkennis over de werkcontext waarin de deelnemer goed kan functioneren, vulde één deelnemer uit de interventieconditie voor alle items in de nulmeting 'ik weet het niet' in. Dit leidde tot de hoogst mogelijke score van 14 op de schaal, wat weinig geloofwaardig is. Daarom werd dit vervangen door de gemiddelde score op deze variabele. Deze oplossing werd verkozen boven het beschouwen van dit antwoord als een ontbrekende waarde om de steekproefgrootte voor alle variabelen maximaal te houden.

werden hun vragenlijsten dus niet meegenomen in de onderzoeksdata. Dit resulteert in 43 geldige cases in de interventiegroep en komt neer op 57% uitval.

Hierdoor is voor beide groepen de ingecalculerde uitval van 50%, zoals in het draaiboek (december 2020) beschreven, overschreden. De uitval in de interventieconditie is echter goed gedocumenteerd per respondent (zie ook bijlage 2). Enkele redenen ter uitval zijn bijvoorbeeld dat potentiële deelnemers al een job hadden gevonden, zich mentaal niet klaar voelen om deel te nemen, de Nederlandse taal onvoldoende machtig waren, niet kwamen opdagen op het moment van de intakegesprekken of de start van de sessies. Daarnaast zijn verschillende deelnemers uitgevallen door ziekte of waren zij verplicht in quarantaine als gevolg van de uitbraak van covid-19. De oorzaken van uitval zijn dus divers en suggereren geen systematische uitval die het vermoeden doet ontstaan dat eventuele gemeten effecten selectie-effecten zouden kunnen zijn, eerder dan effecten van de interventie.

Het gevolg van de groter dan verwachte uitval is wel een kleinere steekproef, die gevoeliger is voor individuele waarnemingen. Hierbij moet rekening gehouden worden met een grotere standaardfout en analyses die aan statistische slagkracht verliezen. In een dergelijke kleine steekproef is het moeilijker om significante verschillen aan te tonen. Daarom doet het rapport daarnaast ook beroep op kwalitatieve data die ter beschikking werd gesteld door Mentor vzw om de analyses meer context te geven. Onder deze data wordt feedback van de deelnemers verstaan.

Analyse van de resultaten

Vooraleer de resultaten van het onderzoek worden besproken, gaat dit rapport dieper in op de analysemethode.

De analyse bestaat

- enerzijds uit het evalueren of de randvoorwaarden voor de in het draaiboek voorziene effectmeting voldaan zijn
- en anderzijds uit de effectmeting zelf.

De randvoorwaarden zijn drievoudig:

1. Deelnemers in de controleconditie die via twee verschillende methodes gerekruteerd werden (zie toelichting vanaf p. 11), zijn equivalent
2. Deelnemers in de controleconditie en interventieconditie zijn bij aanvang van de sessies equivalent
3. Interventies zijn doorgegaan zoals voorzien in draaiboek

Indien de nulmetingen equivalent zijn (randvoorwaarde 2) en de interventie correct heeft plaatsgevonden (randvoorwaarde 3), kan de effectmeting verlopen door de gemiddelden per variabele tussen de nametingen bij de interventiegroep en de controlegroep te vergelijken. Om het verschil tussen gemiddelden per variabele van beide groepen te evalueren, kan gebruik gemaakt worden van een t-test. Een t-test vertelt of het gemeten verschil in de steekproef ook wijst op een echt verschil in de populatie. De t-test kan ook aangeven dat het gemeten verschil daarentegen het gevolg kan zijn van toeval (en dus op steekproefvariatie wijst).

Indien aan de equivalentie (randvoorwaarde 2) niet voldaan is, maar de interventie wel correct heeft plaatsgevonden, wordt *Difference-in-Differences* als analysetechniek toegepast.

De evaluatie van de equivalentie van de deelnemers naar gelang rekruteringsstrategie (randvoorwaarde 1) gebeurt ook aan de hand van de t-test. Deze test gaat uit van enkele theoretische voorwaarden of assumpties die voldaan moeten zijn om de test te mogen uitvoeren. Hier wordt allereerst dieper op ingegaan.

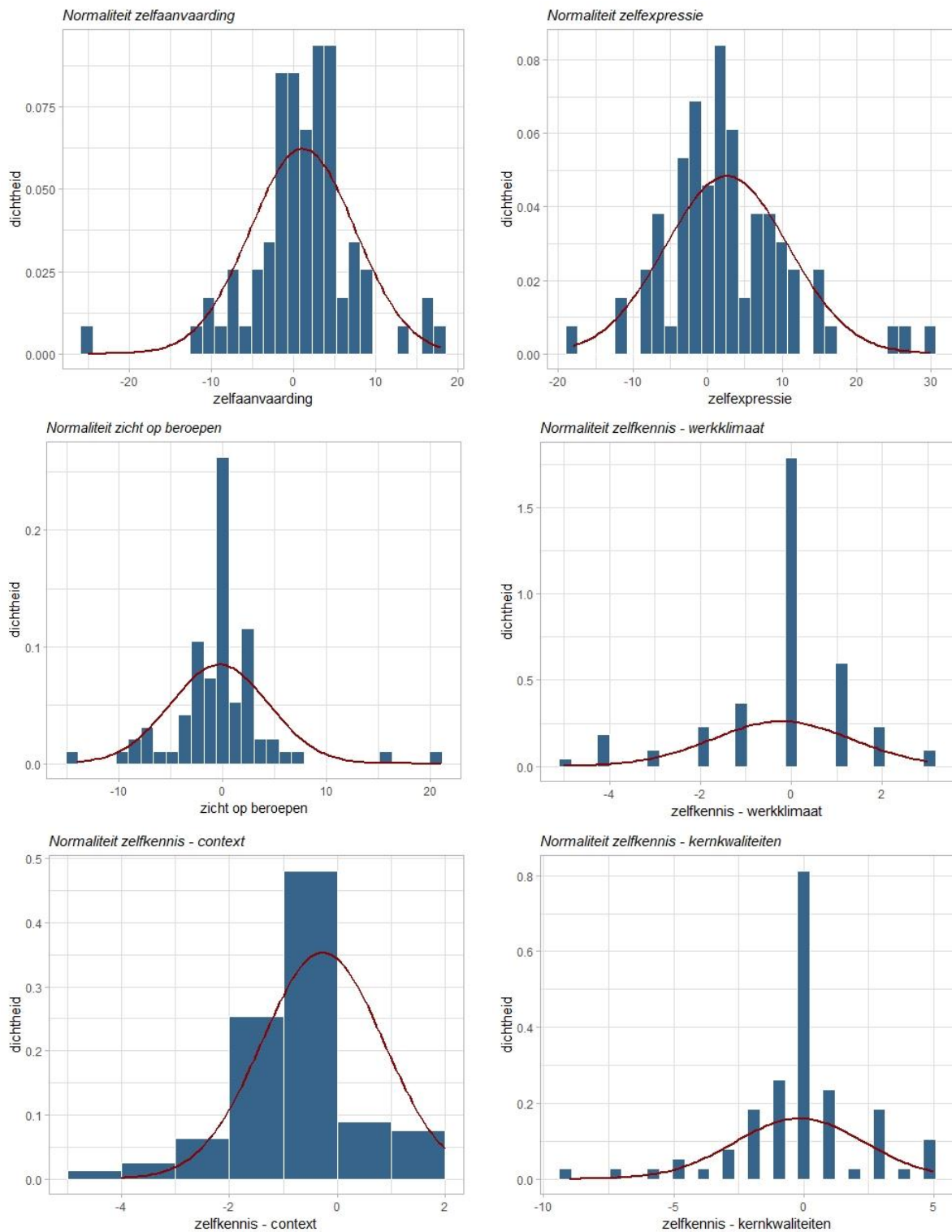
Assumptiecontrole ter bepaling van analysemethode

Om na te gaan of de t-test uitgevoerd mag worden bij de effectmeting, controleren we vier assumpties:

1. De afhankelijke variabelen zijn op het interval- of rationiveau gemeten.
2. De resultaten van de interventie- en controlegroep zijn onafhankelijk van elkaar. Dat wil zeggen dat eenheden uit de ene steekproef geen effect hebben op eenheden uit de andere steekproef.
3. Voor beide groepen zijn de afhankelijke variabelen normaal verdeeld.
4. De varianties van de afhankelijke variabelen zijn voor beide groepen gelijk.

Aan de eerste assumptie is voldaan. Alle afhankelijke variabelen zijn op het interval- of rationiveau gemeten of werden omgezet van categorieën naar numerieke gegevens. De tweede assumptie is voor discussie vatbaar. De wachtlijstdeelnemers zijn namelijk toegevoegd aan zowel de controlegroep als de interventiegroep. Voor die zeven respondenten zou deze assumptie mogelijks niet opgaan. Voor alle andere respondenten is dat wel het geval. Zij werden namelijk op basis van toeval toegewezen aan de controle- of interventiegroep.

Met betrekking tot de derde assumpties geeft Figuur 1 voor elk van de zes afhankelijke variabelen de verdeling en de normaalverdeling weer, waarbij deze laatste wordt voorgesteld als een rode curve. Hierbij zijn de gegevens van beide condities samengenomen en worden per conditie de scores op de variabelen in de nameting verminderd met de scores van diezelfde variabelen in de nulmeting. Vervolgens letten we op opvallende afwijkingen van de normaalverdeling, zoals scheve verdelingen. De dichtheid op de y-as stelt de proportie antwoorden voor per waarde op de x-as. Het totaal van de oppervlakte van de balken van de histogrammen is dus gelijk aan 1. De oppervlakte onder de normaalverdeling – ofwel een dichtheidscurve – is ook gelijk aan 1. Gezien de relatief kleine steekproef, zijn afwijkingen van de normaalverdeling te verwachten. Dit is dus niet zorgwekkend en de verdelingen worden als normaal beschouwd.

Figuur 1: Normaliteitscontrole van de afhankelijke variabelen: Zelfaanvaarding, zelfexpressie, kennis van beroepen, zelfkennis-werkklimaat, -context en -kernkwaliteiten.
Steekproefgrootte: N= 43

Met betrekking tot de vierde assumptie omtrent de gelijke varianties, zien we wel dat er opvallende verschillen zijn tussen de varianties van de controlegroep (CG) en de varianties van de interventiegroep (IG). De tabel hieronder geeft in de eerste tabel de ratio weer tussen de varianties van de

controlegroep en de varianties van de interventiegroep. Dit wordt getoetst aan de hand van een F-test⁴. De twee laatste kolommen geven weer of de waarde van de ratio significant verschilt van één. Wanneer de test significant is, wil dit zeggen dat de ratio te ver verwijderd is van 1 en de varianties bijgevolg niet als gelijk worden beschouwd. Dit is het geval voor de variabelen zelfaanvaarding en zelfkennis: werkklimaat.

Variabele	s ² (CG)	s ² (IG)	F (CG/IG)	Sig.
Zelfaanvaarding	23,00	54,93	0,42	**
Zelfexpressie	47,11	79,96	0,59	
Zicht op beroepen	25,58	21,21	1,11	
Zelfkennis: werkklimaat	1,05	2,87	0,37	**
Zelfkennis: context	1,20	1,26	0,95	
Zelfkennis: kernkwaliteiten	4,02	7,30	0,55	

Tabel 1: Toets voor gelijkheid van varianties.

Steekproefgrootte: N(CG) = 36; N(IG) = 43

Significantie: **: $p \leq 0.010$

De laatste van de vier assumpties is dus voor twee variabelen niet voldaan. Het verschil in varianties is voor 'zelfaanvaarding' en 'zelfkennis: werkklimaat' tussen beide condities te groot. Een klassieke t-test volstaat dus niet om verschillen op de afhankelijke variabelen voor beide groepen te testen. Er dient bijgevolg gebruik gemaakt te worden van de Welch's t-test. Deze test is voldoende robuust om t-tests op de data uit te voeren en dus theoretisch eveneens geschikt om de impactmeting uit te voeren.

In de volgende alinea's gebruiken we deze test eerst om de equivalentie van de deelnemers in de controleconditie te vergelijken naargelang de wijze van rekruteren en vervolgens om de deelnemers aan de controleconditie te vergelijken met de interventieconditie.

⁴ De F-toets is een toets om na te gaan of in twee normaalverdelingen de varianties tussen twee normaalverdelingen significant van elkaar verschillen (dus om na te gaan of de spreiding van de waarden in de controlegroep en de interventiegroep in dezelfde lijn liggen of niet).

Deelnemers in de controleconditie zijn equivalent ongeacht wijze van rekruteren

Initieel (zie draaiboek impactmeting december 2020) waren twee strategieën voorzien om deelnemers aan de controleconditie te werven.

Een eerste strategie bestond er in om werkzoekenden die aan het profiel van een CREActief-deelnemer beantwoordden te rekruteren, om puur als controledeelnemer aan de piloot te participeren. Deze werkzoekenden werden bijvoorbeeld begeleid in een regio waar nog geen CREActief-reeks plaatsvond. Op het moment dat deze mensen toetraden tot de controlegroep, namen zij dus niet deel aan CREActief. Sommigen onder hen, namen op een later tijdstip wel nog deel aan een andere CREActief-reeks, anderen niet.

Een tweede strategie bestond er in om in regio's waar over enige tijd een CREActief-reeks zou doorgaan, mensen te rekruteren om effectief aan CREActief deel te nemen en hen een vervroegd intakemoment te geven. Door hen al een tijd vóór de start van hun CREActief-reeks in te nemen, konden ze eerst enkele weken aan de controleconditie van een eerdere CREActief-reeks deelnemen. Deze strategie doopten we de 'wachlijst-strategie'.

Na een periode waarin beide strategieën parallel gebruikt werden, werden de wachlijsten als strategie om verschillende redenen (zie kadertekst) achterwege gelaten. Hoe dan ook resulteerde dit in deelnemers aan de controleconditie die op twee verschillende manieren gerekruteerd werden. Om de personen die gerekruteerd werden door middel van de wachlijst en middels de andere rekruteringsstrategie samen te voegen en te beschouwen als één controlegroep, dienen we de equivalentie van beide groepen te controleren. Er zijn zeven respondenten die als *full case* gelden, gerekruteerd via het wachlijstprincipe en 29 die op een andere manier werden gerekruteerd voor de controleconditie.

Wijziging van rekruteringsstrategie

Het gebruiken van de wachlijsten als rekruteringsstrategie bleek onhoudbaar door 5 redenen:

1. Er zat een te lange periode tussen de intake en de deelname aan de sessies, waardoor de uitval hoger lag dan oorspronkelijk voorzien
2. Door die hogere uitval was het onvoorspelbaarder of reeksen nog konden doorgaan, wat voor onzekerheid bij organisatoren en deelnemers zorgde.
3. De werving van deelnemers verliep al moeizaam. Het was dus extra lastig om het dubbele aantal reeksen tijdig vol te krijgen (de reeks die zou starten én de reeks die daarop volgde).
4. De deelnemers toonden weinig motivatie om de vragenlijsten drie keer volledig in te vullen.
5. De verschillende perspectieven van waaruit vragenlijsten ingevuld werden op verschillende momenten zorgde voor extra complexiteit voor de coaches en projectverantwoordelijke die de deelnemers de juiste vragenlijstversie moesten bezorgen en hen vanuit de database aan de juiste conditie moesten toewijzen.

We geven hier weer hoe de controle op equivalentie eerst gebeurde voor de covariabelen – de mate waarin deelnemers gemotiveerd zijn om aan hun persoonlijke groei te werken en de mate waarin de werkvormen hun aanspreken – en vervolgens voor de afhankelijke variabelen.

Bij de test die volgt, dient gewezen te worden op de kleine groepsgrootte. Dit maakt de kans op significante verschillen klein. Dit wil zeggen dat het moeilijk is om een verschil tussen beide groepen toe te wijzen aan de gehanteerde rekruteringsstrategie in plaats van aan toevalsfactoren. Bovendien is in een beperkte groep de invloed van individuele waarnemingen groot, wat vertekening in de variabelen kan veroorzaken. Deze uitkomsten dienen hierdoor met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden.

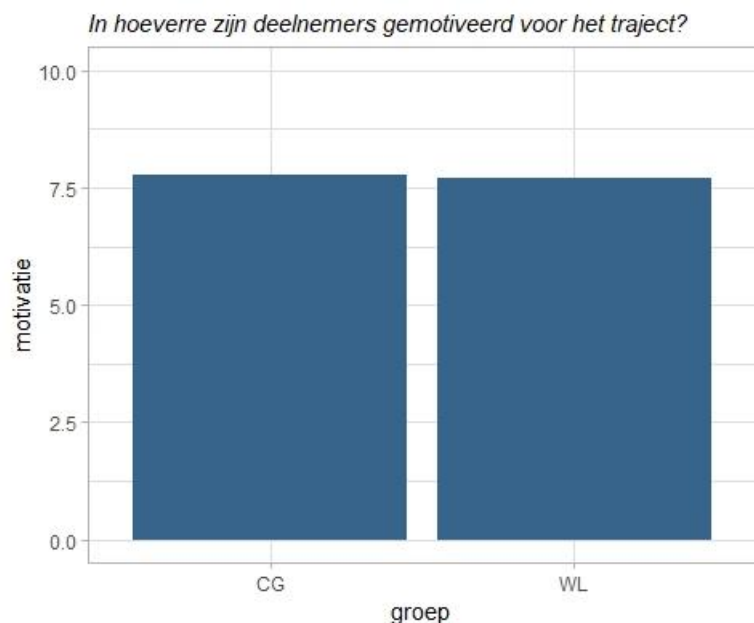
Geen verschil in covariabelen

“Duid op de schaal van 0 tot 10 aan hoe gemotiveerd je je voelt om te werken aan je persoonlijke groei.”

Personen uit de controleconditie, exclusief wachtlijstdeelnemers, (CG) scoorden gemiddeld 7,76 op deze schaal die de motivatie van deelnemers meet om aan hun persoonlijke groei te werken. De wachtlijstdeelnemers (WL) scoorden gemiddeld 7,71. Dit verschil is niet significant en we gaan er dus van uit dat dit berust op toeval.

Conditie	Gemiddelde	SD	t	p
CG	7,76	2,17	0,056	0,956
WL	7,71	1,80		

Tabel 2: Equivalentie tussen CG en WL – Motivatie om te werken aan persoonlijke groei.
Steekproefgrootte: $N(CG) = 29$; $N(WL) = 7$

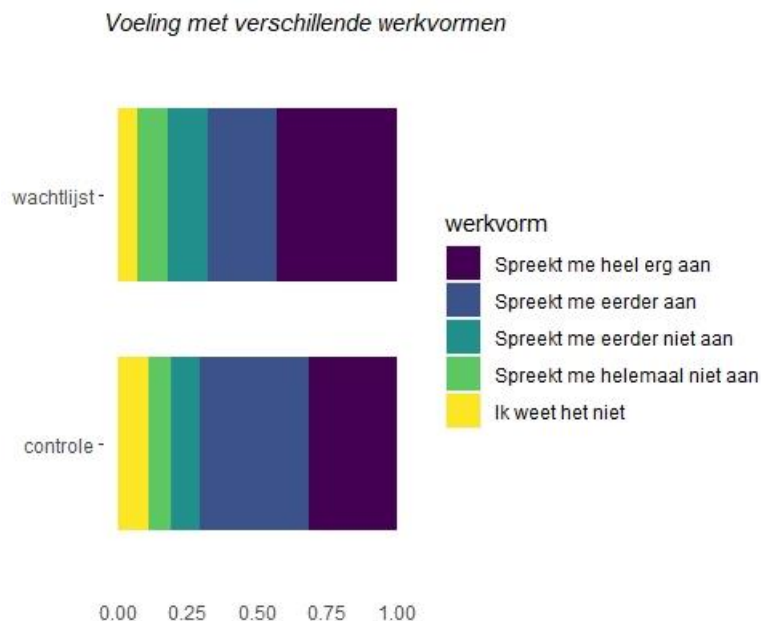

Figuur 2: Motivatie voor deelname bij respondenten uit de wachtlijst en deelnemers die op een andere manier gerekruteerd zijn. (Score op 10)
Steekproefgrootte: $N(CG) = 29$; $N(WL) = 7$

“Duid voor elk van de verschillende werkvormen aan in hoeverre ze je aanspreken: woord, beeld, muziek, toneel, beweging.”

De respondenten werden gevraagd om voor elk van de gebruikte werkvormen aan te geven of deze hen helemaal niet, eerder niet, eerder wel of heel erg aanspreken (of ‘ik weet het niet’). De bekomen scores in het plot weerspiegelen dus de antwoorden wat betreft alle werkvormen. In beide groepen gaven de respondenten aan dat ze open staan voor de gebruikte werkvormen. Deze vraag is van belang

omdat ervan wordt uitgegaan dat de deelnemers aan de CREActief-sessies op creatieve wijze wensen te werken aan zichzelf. Ook in de controleconditie dient die voorwaarde dus vervuld te zijn (ongeacht de manier waarop ze voor deelname aan de piloot geworven zijn).

Figuur 3: Voeling met verschillende werkvormen binnen de controleconditie, naar verschillende rekruteringsstrategie. Steekproefgrootte: $N(CG) = 29$; $N(WL) = 7$

Gelijke startpositie voor mensen uit “niet-wachtlijst-controlegroep” en “wachtlijst-controlegroep”

	Conditie	Gemiddelde	SD	t	p	Sig.
Zelfaanvaarding	CG	55,21	4,73	0,747	0,467	
	WL	54,14	2,97			
Zelfexpressie	CG	43,03	7,38	2,096	0,071	
	WL	34,57	10,04			
Zicht op beroepen	CG	9,52	9,10	1,420	0,173	
	WL	6,00	4,80			
Zelfkennis: werkklimaat	CG	0,62	1,08	1,228	0,233	
	WL	0,29	0,49			
Zelfkennis: context	CG	0,69	0,93	0,256	0,805	
	WL	0,57	1,13			
Zelfkennis: kernkwaliteiten	CG	0,65	0,66	-1,415	0,197	
	WL	1,57	1,57			

Tabel 3: Equivalentie van CG en WL voor alle afhankelijke variabelen. Steekproefgrootte: $N(CG) = 29$; $N(WL) = 7$

Er is geen opvallend verschil waar te nemen tussen de mate van zelfaanvaarding voor deelnemers die op de wachtlijst kwamen, tegenover deelnemers die via andere kanalen werden toegevoegd aan de controleconditie. Mensen uit die eerste groep scoorden gemiddeld 55,21 op de schaal tegenover 54,14 voor mensen die deelnamen volgens het wachtlijstprincipe.

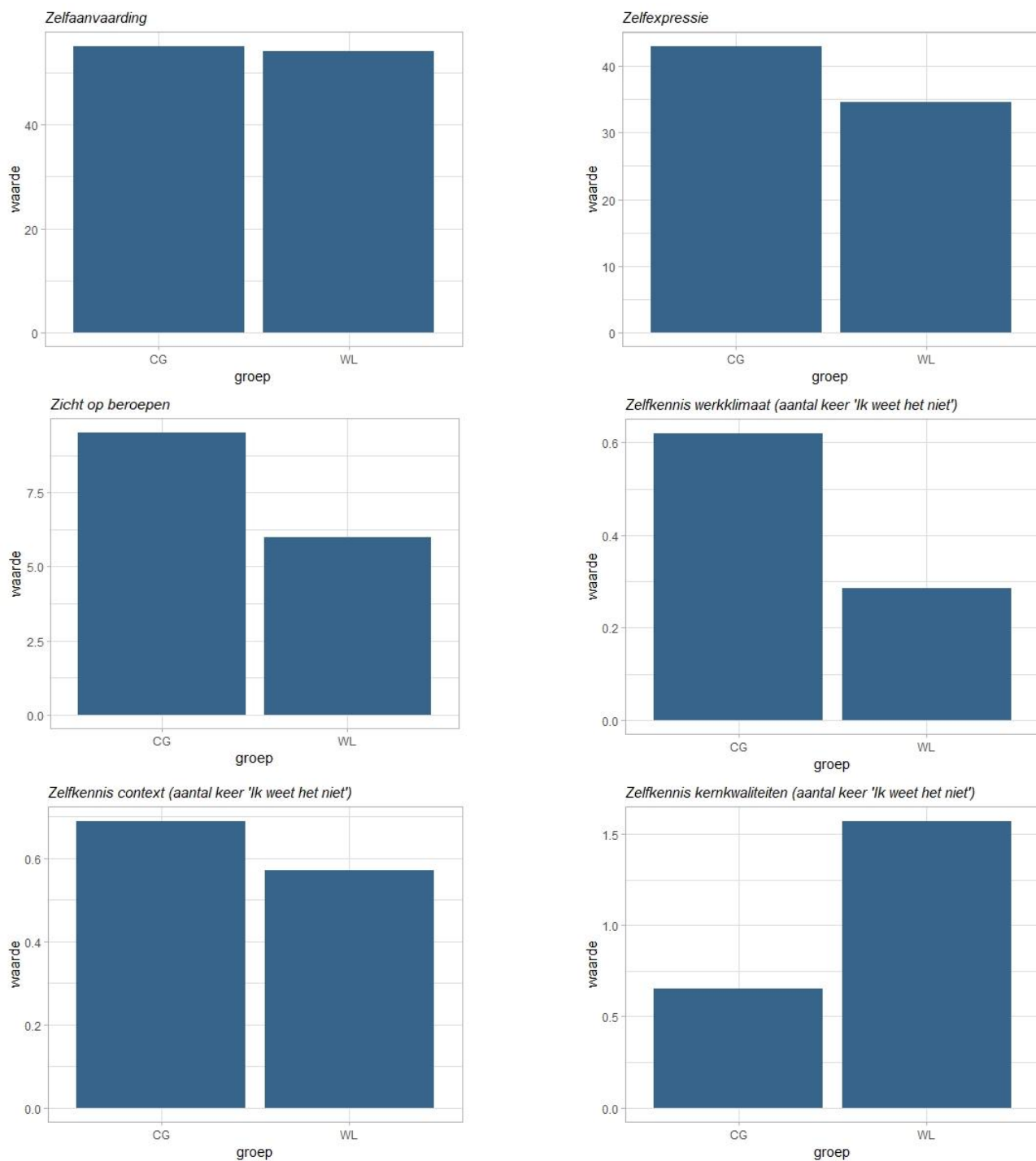
Personen uit de controleconditie, exclusief wachtlijstdeelnemers, scoorden gemiddeld 43,03 op de variabele 'zelfexpressie'. Wachtlijstdeelnemers scoorden daarentegen wat lager en haalden een gemiddelde score van 34,57 op de schaal van zelfexpressie. Gezien de overschrijdingskans 0,071 bedraagt, kunnen we met 93% betrouwbaarheid stellen dat dit verschil niet aan toeval te wijten is. We hanteren echter een significantieniveau van 0,050. Bijgevolg is dit verschil niet significant.

Wanneer vijf willekeurige letters worden aangeboden, somden de wachtlijstdeelnemers gemiddeld 6,00 beroepen op en de rest van de controlegroep 9,52 beroepen. Ook dit verschil tussen beide groepen is niet significant.

Wanneer de respondenten gevraagd werden aan te geven of ze goed kunnen functioneren in verschillende werkklimaten, gaven 'niet-wachtlijstdeelnemers' in de controleconditie gemiddeld 0,62 keer 'ik weet het niet' op. Bij wachtlijstdeelnemers lag dit gemiddelde op 0,29. Ondanks het feit dat personen in de controleconditie dubbel zo vaak 'ik weet het niet' antwoordden, is dit opnieuw geen significant verschil tussen beide groepen.

'Niet-wachtlijstdeelnemers' antwoordden gemiddeld 0,69 keer 'ik weet het niet' wanneer gevraagd werd naar hun eigen functioneren in verscheidene beroepscontexten. Wachtlijstdeelnemers daarentegen scoorden gemiddeld 0,57 op deze schaal. Dit verschil is opnieuw niet significant. Bijgevolg kunnen de groepsgemiddeldes als gelijk worden beschouwd.

Wanneer gepeild werd naar de kennis van de eigen kernkwaliteiten van de respondenten, antwoordden de controledeelnemers die niet via de wachtlijst gerekruteerd werden gemiddeld 0,65 keer 'ik weet het niet'. Wachtlijstdeelnemers gaven dit antwoord gemiddeld 1,57 keer. Ondanks dat de 'niet-wachtlijstdeelnemers' gemiddeld hoger scoorden op dit onderdeel van zelfkennis (aangezien ze minder vaak 'ik weet het niet' antwoordden), is dit verschil opnieuw niet significant.

Figuur 4: Equivalentie binnen de controlegroep, naar rekruteringsstrategie.
Steekproefgrootte: $N(CG) = 29$; $N(WL) = 7$

Deelnemers in de controle- en interventiegroep zijn niet equivalent

Eerst geven we hieronder de controle voor equivalentie voor de covariabelen weer; vervolgens voor de afhankelijke variabelen.

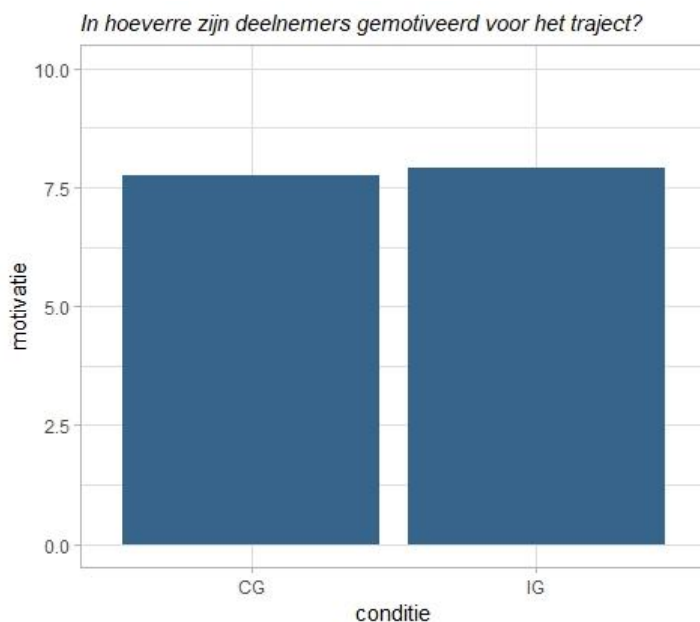
Geen verschil in covariabelen

“Duid op de schaal van 0 tot 10 aan hoe gemotiveerd je je voelt om te werken aan je persoonlijke groei.”

De gemiddelde score op de vraag die peilt naar de motivatie is identiek bij de nulmeting van de controlegroep (CG) en de nulmeting van de interventiegroep (IG). Bijgevolg kan er besloten worden dat beide groepen niet verschillen op vlak van motivatie om deel te nemen aan het programma.

Conditie	Gemiddelde	SD	t	p
CG	7,75	2,08	-0.365	0,716
IG	7,91	1,67		

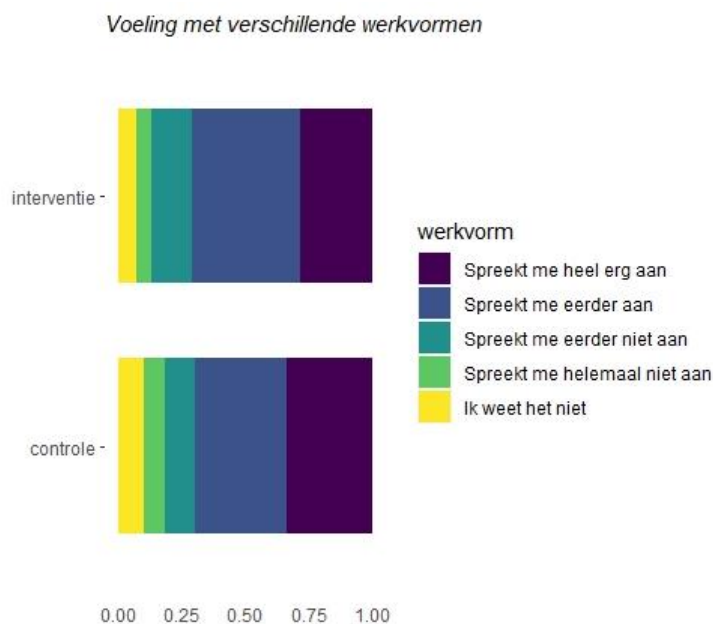
Tabel 4: Equivalentie tussen CG en IG – Motivatie om te werken aan persoonlijke groei.
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

Figuur 5: Motivatie voor deelname bij respondenten uit de controlegroep en deelnemers uit de interventiegroep. (Score op 10)

Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

“Duid voor elk van de verschillende werkvormen aan in hoeverre ze je aanspreken: woord, beeld, muziek, toneel, beweging.”

Figuur 6: Voeling met verschillende werkvormen van de interventieconditie en de controleconditie.
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

De controlegroep bevat een iets grotere proportie mensen die ‘ik weet het niet’ hebben geantwoord, maar in beide groepen geeft een vergelijkbaar percentage mensen aan dat de gebruikte werkvormen hen aanspreken.

Ongelijke startpositie voor afhankelijke variabelen

	Conditie	Gemiddelde	SD	t	p	Sig.
Zelfaanvaarding	CG	55,56	8,70	1,724	0,089	
	IG	52,23	8,32			
Zelfexpressie	CG	41,39	8,51	1,793	0,077	
	IG	37,37	11,37			
Zicht op beroepen	CG	8,83	8,49	1,027	0,309	
	IG	7,19	4,94			
Zelfkennis: werkklimaat	CG	0,56	1,00	-2,590	0,012	*
	IG	1,42	1,89			
Zelfkennis: context	CG	0,67	0,96	-0,670	0,505	
	IG	0,82	1,03			
Zelfkennis: kernkwaliteiten	CG	0,83	1,28	-2,452	0,017	*
	IG	1,98	2,72			

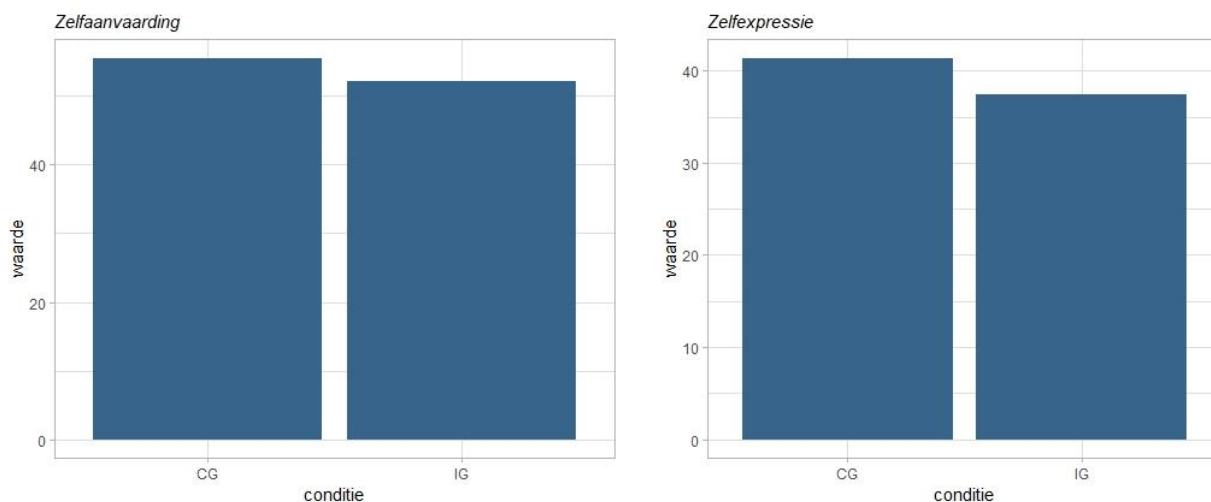
Tabel 5: Equivalentietests van CG en IG voor alle afhankelijke variabelen.
Steekproefgrootte: CG: $N = 36$; IG: $N = 43$
Significantie: *: $p \leq 0,050$

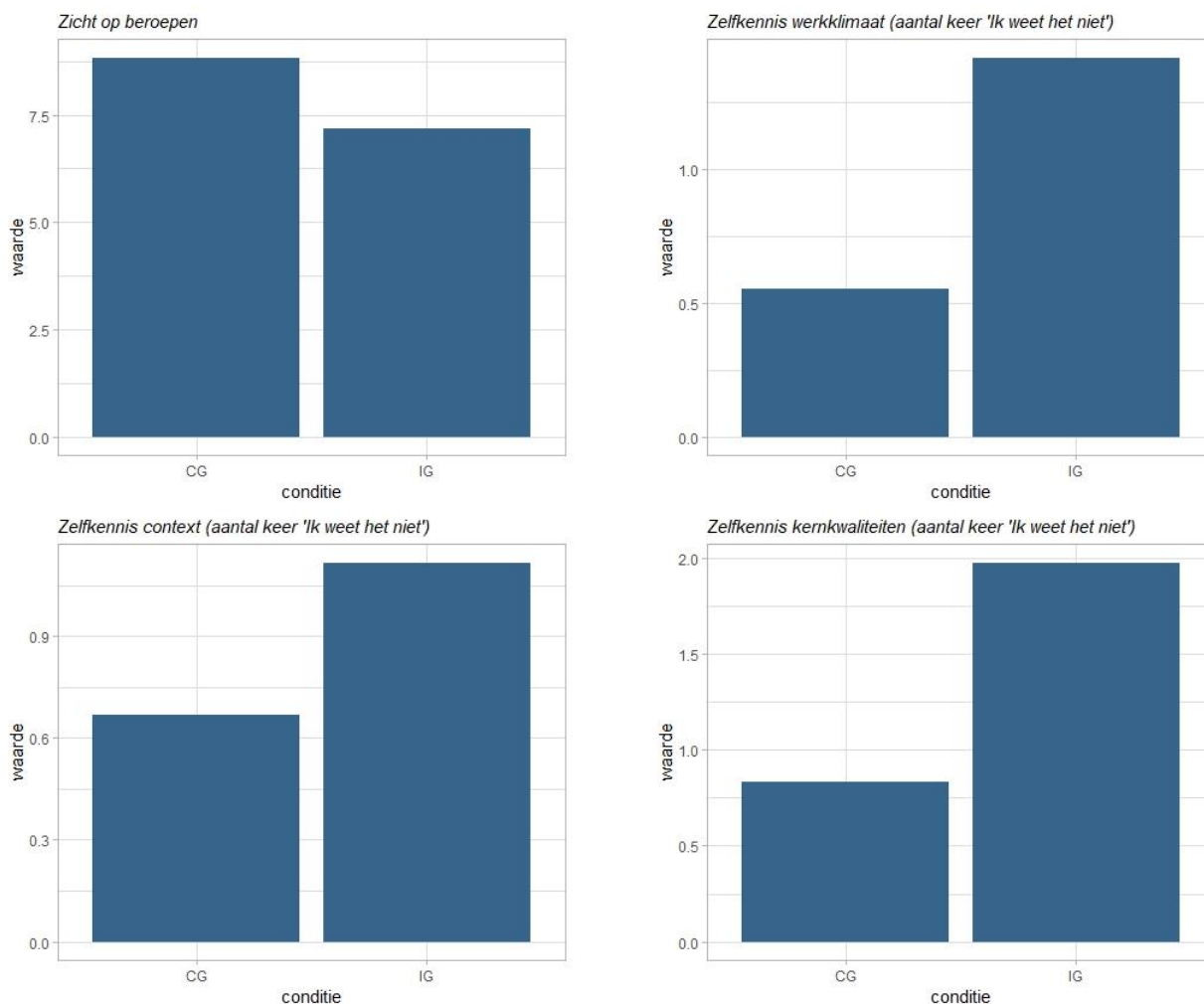
Dezelfde equivalentietests als in de vorige sectie worden uitgevoerd om de scores op de afhankelijke variabelen te vergelijken tussen de controleconditie (CG) en interventieconditie (IG), vóór de interventie. Het valt op dat beide groepen een significant verschillende score kennen op twee

variabelen voor aanvang van de sessies. Dit is meer specifiek het geval voor de variabelen, 'Zelfkennis – werkklimaat' en 'Zelfkennis – kernkwaliteiten'. Bovendien springt in het oog dat voor iedere variabele de beginsituatie van de controleconditie voordeliger is dan de beginsituatie van de interventieconditie.

De vermoedelijke verklaring hiervoor is dat door een tekort aan deelnemers in de controlegroep de toelatingscriteria onbewust iets minder streng werden aangehouden om de vragenlijst te mogen invullen. Hieraan gelinkt vermoeden we dat er mensen aan de controlegroep zijn toegevoegd die gedurende langere tijd cliënt waren bij Mentor (en een betere band hadden met hun begeleider). Hierdoor zouden ook personen de vragenlijsten hebben ingevuld die hoger scoren op de afhankelijke variabelen. Dit zorgt ervoor dat de gemiddelde positie van de controlegroep bij aanvang gunstiger is dan die van de interventiegroep. Daarnaast kan de hogere score bij de controlegroep mogelijk verklaard worden door een comparatief selectie-effect bij de controlegroep. Dit betekent dat de drempel om de vragenlijst niet in te vullen lager ligt voor personen in de controlegroep omdat zij – in tegenstelling tot mensen in de interventiegroep – niet geconfronteerd werden met de inspanningen van de coaches en andere deelnemers aan de sessies. We nemen aan dat deze factoren een rol spelen in de gunstigere startpositie van de controlegroep.

Deze mogelijke vertekening van de controlegroep kent een implicatie voor de analysemethode. Er kan geen gebruik gemaakt worden van een klassieke t-test waarbij getest wordt of de nametingen van beide condities significant van elkaar verschillen. In plaats daarvan kiezen we voor *difference-in-differences*-analyse. Deze analysetechniek houdt rekening met de ongelijke startpositie van beide groepen.

Figuur 7: Equivalentie van interventiegroep en controlegroep. Grafische voorstelling van alle afhankelijke variabelen. Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

Sessies vonden plaats zoals gepland

Een voorwaarde om de CReActief-sessies te kunnen evalueren is dat alle sessies zijn doorgegaan zoals op voorhand werd vastgelegd. De voorwaarde voor een sessiereeks om te slagen is dat er minstens drie deelnemers aanwezig zijn per sessiedag. Daarnaast mogen er geen noemenswaardige incidenten optreden die de verderzetting van de sessies bemoeilijken of onmogelijk maken. De voorwaarden voor een deelnemer om opgenomen te kunnen worden in de analyse, is dat hij of zij deelnam aan de eerste sessiedag, een tweede sessiedag en het terugblikgesprek. Mocht het daarnaast zo zijn dat er noemenswaardige gebeurtenissen zijn opgetreden tijdens het verloop van een sessie, zou dit als gevolg hebben dat alle deelnemers uit die reeks worden verwijderd uit de analyse.

Voor alle sessies werden deze voorwaarden gedocumenteerd via de implementatiecheck (zie ook draaiboek Impactevaluatie). Deze documentatie toont aan dat alle sessies die plaatsvonden, zijn doorgegaan zoals voorzien⁵. Er is geen sprake van incidenten die de verderzetting bemoeilijken. Eén deelnemer stapte uit de sessiereeks na de eerste dag omdat ze zich onvoldoende klaar voelde om verder te gaan. Deze waarneming werd bijgevolg verwijderd uit de metingen.

⁵ Bijlage 2 voorziet een meer uitgebreid verslag over het verloop van de sessies.

Resultaten van de impactmeting

In dit deel wordt dieper ingegaan op de impact die de CREAActief-sessies hebben op de beoogde domeinen. Onderstaande tabel toont de kwantitatieve data. Dit omvat de groepsgemiddelden voor iedere variabele, weergegeven per meting en conditie; het gestandaardiseerde effect van de interventie; de overschrijdingskans en het bijhorende significantieniveau. De uitkomsten worden nadien één voor één besproken en waar mogelijk aangevuld met bijkomende kwalitatieve data. Deze data bestaat uit de feedback van deelnemers en coaches doorheen het traject⁶. Anderzijds wordt aan dit rapport ook een reflectie toegevoegd door Niek Ghekiere, directeur van Agape Belgium en expert in creatieve therapieën.

Effecten	Conditie	Gemiddelde		SE	Treatment effect (z)	p	Sig.
		Meting					
		Nul	Na				
Zelfaanvaarding	CG	55,56	55,58	2,81	0,226	0,479	
	IG	52,23	54,25				
Zelfexpressie	CG	41,39	41,83	3,23	0,387	0,224	
	IG	37,37	41,77				
Zicht op beroepen	CG	8,83	8,11	2,18	0,117	0,717	
	IG	7,19	7,25				
Zelfkennis: werkklimaat	CG	0,56	0,97	0,45	-0,791	0,013	*
	IG	1,42	0,70				
Zelfkennis: context	CG	0,67	0,67	0,28	-0,554	0,081	
	IG	0,82	0,33				
Zelfkennis: kernkwaliteiten	CG	0,83	1,44	0,69	-0,655	0,040	*
	IG	1,98	1,16				

Tabel 6: Effecten op basis van Difference-in-Differences-analyse.

Opgenomen parameters: gemiddelde, standaardfout (ongestandaardiseerd)(SE), effectcoëfficiënt (gestandaardiseerd) (z), overschrijdingskans (p) en significantieniveau (Sig.).

Significantieniveau: *: $p \leq 0,05$.

⁶ Deze kwalitatieve data werd schriftelijk verzameld. Het gaat om collages, feedbackformulieren en post-its.

Toename in zelfaanvaarding

De controlegroep scoort bij de nulmeting gemiddeld 55,56 op de variabele zelfaanvaarding. Op de nameting scoort de groep nagenoeg dezelfde waarde op deze variabele (+0,04%)⁷. De personen in de interventieconditie scoren gemiddeld 52,23 voor aanvang van de sessies. Na afloop scoren zij 2,02 punten hoger op deze schaal. De interventiegroep scoort na afloop dus 3,87% hoger op deze variabele dan bij aanvang van de sessies. Deze evolutie van de zelfaanvaarding van mensen in de interventiegroep is niettemin onvoldoende uitgesproken om op statistische grond zonder twijfel toe te wijzen aan de interventie. De aangeleverde kwalitatieve data die hiernaast wordt beschreven, getuigt echter wel dat het aldus ervaren werd en ondersteunt de these dat de toename in zelfaanvaarding bij de interventiegroep wel degelijk toe te wijzen is aan de sessies.

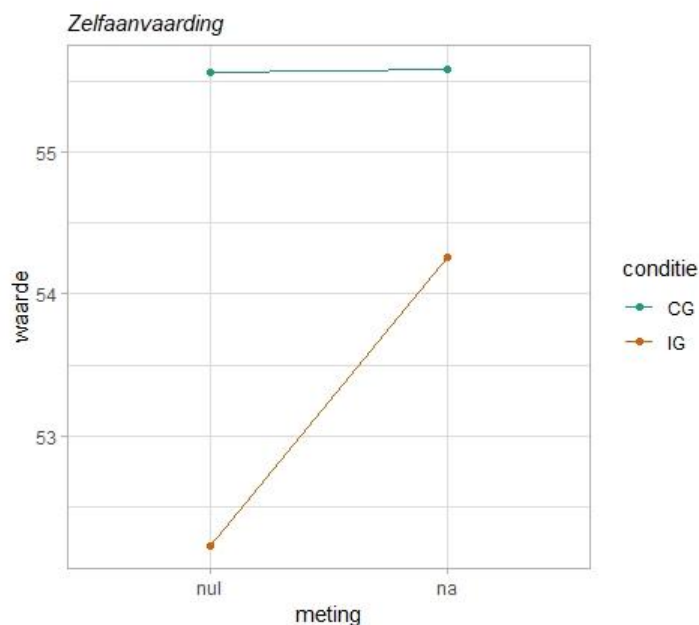
Deelnemers zijn positiever over zichzelf

De deelnemers geven aan dat ze zich minder alleen voelen en positiever zijn over zichzelf. Citaten opgevangen tijdens de sessies als “Ik ben goed genoeg” en “Iedereen maakt fouten” tot “Ik heb minder faalangst”, wijzen op de positieve impact die CREActief heeft op de zelfaanvaarding van de deelnemers. Meer algemeen kan gesteld worden dat de deelnemers voelen dat ze sterker uit de sessies komen en het gevoel hebben dat ze iets kunnen betekenen voor anderen. Bovendien ondersteunt dit het zelfvertrouwen van de deelnemers.

“Dankzij CREActief heb ik weer vertrouwen in mezelf en andere personen.”

(Deelnemer Geraardsbergen)

⁷ De gerapporteerde effectgroottes in dit rapport zijn gebaseerd op de effectcoëfficiënt, bekomen door de analyse die berust op *difference-in-differences* als analysemethode. Dit cijfer is moeilijk interpreteerbaar, aangezien in de berekening gebruik wordt gemaakt van een eenvoudig regressiemodel, waarbij de conditie en de meting opgenomen worden als dummyvariabele. Het *treatment effect* wordt dan berekend op basis van een interactie tussen die twee dummy's. Deze coëfficiënt heeft als voordeel dat de effecten binnen het onderzoek met elkaar vergeleken kunnen worden, maar kan niet vergeleken worden met coëfficiënten buiten dit onderzoek. Dit levert niet de mogelijkheid om Cohen's D te berekenen, zoals gangbaar in dit type onderzoek. Daarenboven levert dit getal een arbitraire interpretatie waarbij een effect als klein, middelgroot of groot wordt bestempeld. Daarom werd verkozen om de rapportering aan te passen aan het lezerspubliek en hoofdzakelijk te spreken in percentages verschil.

Figuur 8: Effect op zelfaanvaarding
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

Toename in zelfexpressie

Op de variabele 'zelfexpressie' scoort de controlegroep bij aanvang gemiddeld 41,39. Dit gemiddelde stijgt met 1,06% naar 41,83 bij de nameting. De interventieconditie scoort gemiddeld 36,96 voor de sessies en er wordt een stijging van 11,77% opgetekend bij de nameting. Na afloop van de sessies scoren de deelnemers gemiddeld 41,77 op zelfexpressie. Deze stijging is dus opvallend groter dan de stijging van de controleconditie, maar is op zichzelf onvoldoende uitgesproken om op basis van een statistische test toe te wijzen aan de interventie. Ook hier zijn er echter kwalitatieve data beschikbaar die suggereren dat de sterkere toename van zelfexpressie in de interventieconditie geen toeval is en op het conto van de CREAActief-sessies mag geschreven worden.

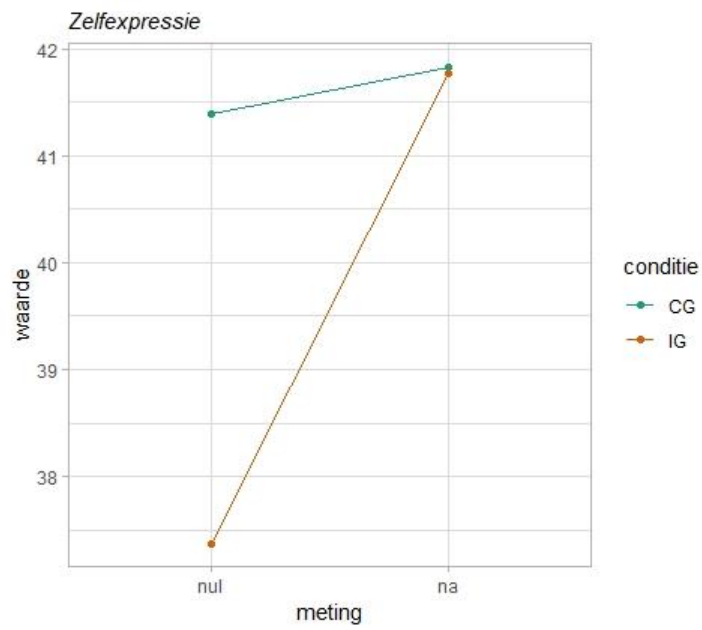
Kandidaten mogen zichzelf zijn

Meerdere deelnemers prijzen de manier waarop ze binnen CREAActief gemotiveerd werden om zichzelf te zijn voor een groep mensen die ze nauwelijks kenden. Kandidaten vinden het fijn dat niemand over hen oordeelde of hen veroordeelde. Eén deelnemer stelt zelfs dat ze zichzelf voor een stuk teruggevonden heeft omdat ze zich zo veilig voelde tijdens de sessies. Dit gevoel van veiligheid en de mogelijkheid om zichzelf te zijn komt terug bij deelnemers uit verschillende sessiereeksen.

Na de sessies stellen ze dat ze uit hun comfortzone durven treden en dat dit een impact kan hebben op hun zoektocht naar werk.

“Ik vond het leuk om op een creatieve manier dichterbij mezelf te komen. Hierdoor voel ik mij ook een stap dichterbij de arbeidsmarkt.”

(Deelnemer Oudenaarde)

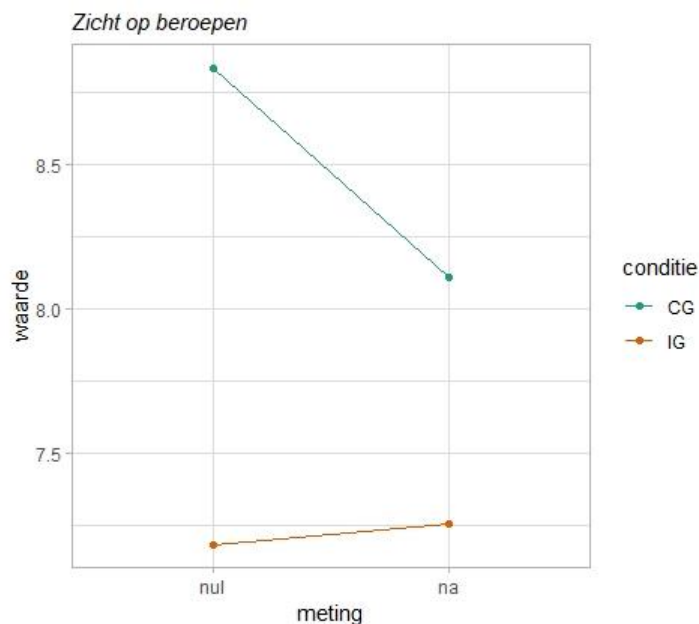
Figuur 9: Effect op zelfexpressie
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

Weinig verandering in zicht op de arbeidsmarkt

Wat betreft het zicht op beroepen, geven mensen in de nulmeting van de controleconditie gemiddeld 8,83 beroepen op, tegenover 7,19 in de interventieconditie. Het aantal beroepen dat wordt opgegeven in de nameting daalt in de controleconditie met 8,15% tot 8,11 en neemt in de interventieconditie toe tot 7,25. Dit is een stijging van 0,83%. Deze veranderingen zijn dus gering en kunnen met onvoldoende betrouwbaarheid worden toegeschreven aan de interventie.

Bovendien wordt in de feedback van de deelnemers geen evidentie teruggevonden ter ondersteuning van de hypothese dat het zicht op de arbeidsmarkt van de deelnemers zou zijn toegenomen of gestimuleerd. Wellicht slagen de sessies er wat deze doelstelling betreft dus niet in het beoogde effect te genereren. Tegelijk moet echter opgemerkt worden dat hier niet kon gebruik gemaakt worden op een gevalideerd meetinstrument en dat mogelijks ook de uitkomsten kan beïnvloeden.

Het is tevens van belang te wijzen op dataverlies bij deze variabele. Enkele kandidaten hadden exact dezelfde beroepen in dezelfde volgorde opgeschreven. Dit is te verklaren doordat sommige toestellen waarop de antwoorden werden geregistreerd de respons van de voorgaande kandidaat bijhielden. Andere respondenten hadden dan weer de mogelijkheid om de vragenlijst van thuis uit in te vullen en hadden op die manier de kans om beroepenlijsten van internet te plukken. Dit resulteerde in onrealistisch veel opgegeven beroepen per aangeboden letter. Deze opgegeven beroepen werden bijgevolg uit de dataset verwijderd, waardoor het aantal opgegeven beroepen tot nul werd herleid. Het ging hierbij echter slechts over de input van enkele respondenten.

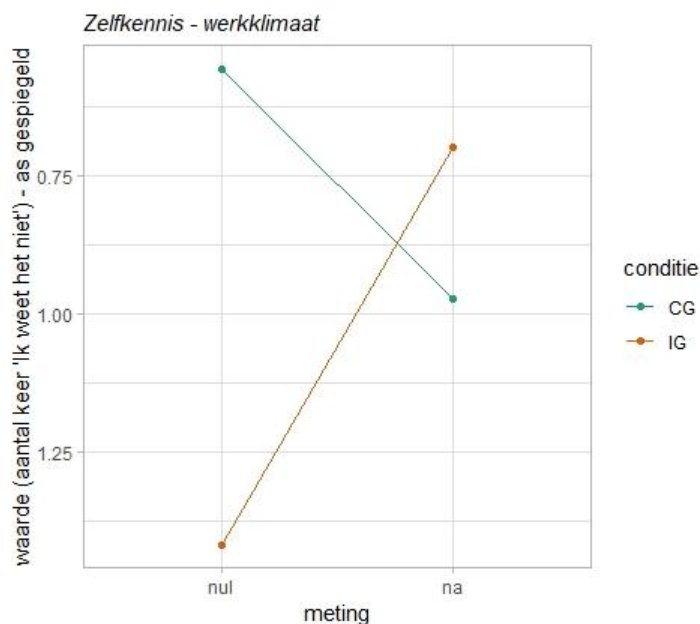

Figuur 10: Effect op het zicht op beroepen
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

CREActief-sessies zorgen voor een opvallende toename in zelfkennis

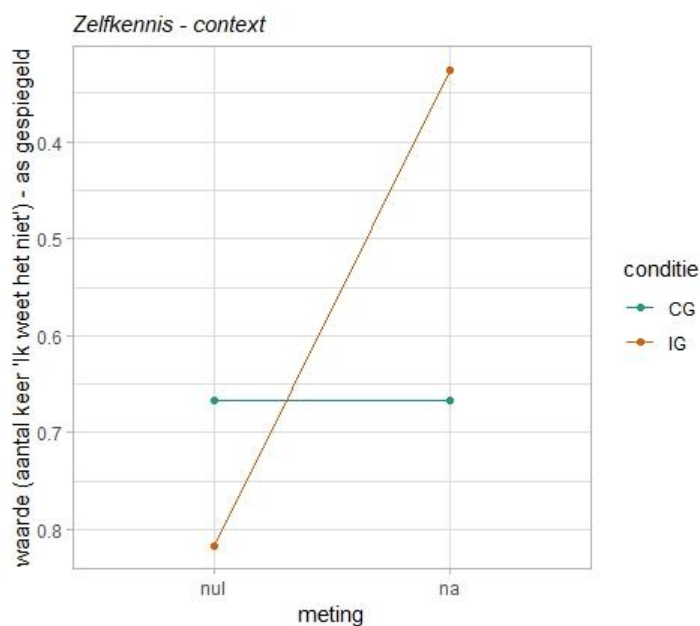
Op vlak van zelfkennis van het werkklimaat waarin mensen goed of niet goed fungeren, antwoorden personen in de controleconditie bij de nulmeting gemiddeld 0,56 keer 'ik weet het niet'. Dit aantal stijgt bij de nameting naar 0,97. Hiermee daalt de zelfkennis van mensen in de controlegroep met 73%. We zouden dus kunnen stellen dat de zelfkennis bij mensen in de controlegroep afneemt. In eerste instantie verbaast dit. Een mogelijke verklaring hiervoor is echter dat mensen die een regulier traject van begeleiding aangeboden krijgen, geconfronteerd worden met afwijzingen op de arbeidsmarkt. Hierdoor is het plausibel dat ze gaandeweg beginnen twijfelen aan zichzelf en we hun zelfkennis erop achteruit zien gaan.

Personen in de interventieconditie geven voor aanvang van de sessies gemiddeld 1,42 keer 'ik weet het niet' als antwoord. Achteraf daalt deze score tot 0,70. Hierdoor stijgt hun gemiddelde zelfkennis met 50,70% en komt die boven die van de respondenten uit de controleconditie uit. Wanneer deze evolutie vergeleken wordt met de evolutie in de controleconditie, blijkt dit bovendien een significant effect te zijn. De stijging in zelfkennis bij mensen die de CREActief-sessies volgen, kan dus zonder twijfel worden toegeschreven aan de sessies. Deelname aan de CREActief-sessies zorgt volgens de gestandaardiseerde effectcoëfficiënt voor een toename van 0,791 standaardafwijkingen in zelfkennis op vlak van het werkklimaat waarin men (niet) goed kan fungeren tegenover personen in de nulmeting van de controleconditie. Dit cijfer laat toe de grootte van het effect te vergelijken met de andere effecten in de analyse. Dit is het grootste waargenomen effect.

Figuur 11: Effect op zelfkennis – werkklimaat
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

Wanneer respondenten in de controleconditie bevroegd worden naar de werkcontext waarin men al dan niet naar behoren kan functioneren, scoren zij 0,67 op de schaal van zelfkennis. Deze waarde blijft gelijk bij de nameting. Personen die deelnemen aan de sessies, antwoorden voor aanvang gemiddeld 0,82 keer 'ik weet het niet'. Na afloop daalt dit aantal tot 0,33. Dit is dus een toename met 59,76% van de zelfkennis van personen die deelnemen aan de CREActief-sessies. Deze verandering kan op zichzelf niet worden toegeschreven aan de sessies. Hier dient wel te worden toegevoegd dat de overschrijdingskans het vooraf bepaalde significantieniveau benadert. We gaan uit van een 5%-significantieniveau, waar de overschrijdingskans in dit geval 8,1% bedraagt.

Figuur 12: Effect op zelfkennis – werkcontext
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

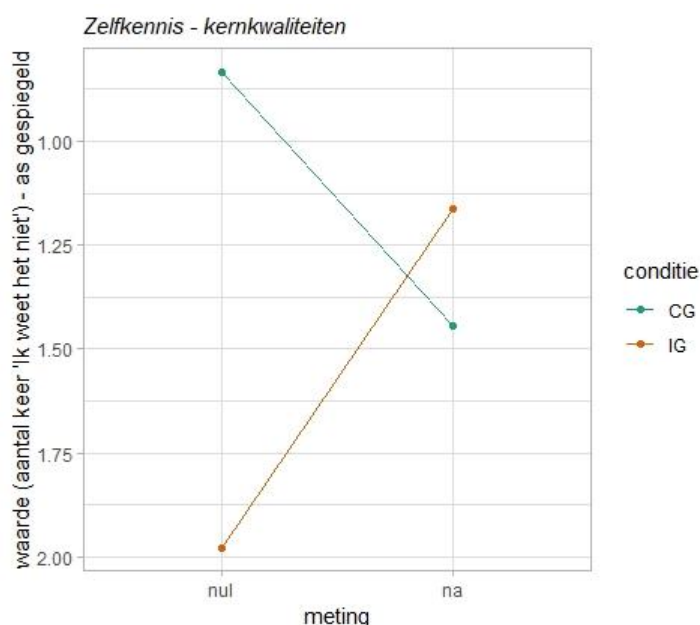
Zelfkennis op vlak van de eigen kernkwaliteiten kent een gelijkaardig patroon als de zelfkennis met betrekking tot het werkklimaat. Voor personen in de controlegroep stijgt het gemiddeld aantal keer 'ik weet het niet' als antwoord van 0,83 naar 1,44 tussen nul- en nameting. Dit is een afname van hun gemiddelde zelfkennis met 73,49%. Bij mensen in de interventiegroep is er een daling op te merken in de scores van 1,98 naar 1,16. Dit komt overeen met een toename met 41,41% voor dit aspect van zelfkennis. Deze evolutie is significant en kan dus worden toegeschreven aan de interventie. De kwalitatieve data ondersteunen bovendien deze bevinding.

Deelnemers bouwen aan hun zelfkennis

Uit de feedback van de deelnemers komt voornamelijk de bewustwording van de eigen kernkwaliteiten naar voor. Er zijn mensen die ontdekt hebben dat ze behulpzaam of gedreven zijn. Het draait echter niet louter om hoe mensen zichzelf leren kennen door geconfronteerd te worden met zichzelf en de eigen grenzen. Het wordt ook teweeggebracht doordat deelnemers door anderen eigenschappen toegekend krijgen. Zo staat op een feedbackblaadje van iemand te lezen dat deze de kwaliteiten die anderen aan deze persoon gaven, wil meenemen uit de sessies.

De effectcoëfficiënt bedraagt 0,655. Het effect is dus wel kleiner dan het effect van de sessies op zelfkennis op vlak van het werkklimaat.

“Ik ben niet zo beeldend ingesteld, maar heb mezelf positief verrast en waarden ontdekt over mezelf waarvan ik niet wist dat ik ze had.”
(Deelnemer Aalst)

Figuur 13: Effect op zelfkennis – kernkwaliteiten
Steekproefgrootte: $N(CG) = 36$; $N(IG) = 43$

CREActief heeft een persoonsversterkend effect

Deze impactmeting heeft tot doel na te gaan of de CREActief-sessies, ontwikkeld en georganiseerd door Mentor vzw in het kader van het ESF-project 'CREActief', een positief effect hebben op de persoonlijke groei van kwetsbare werkzoekenden en hun afstand tot de arbeidsmarkt. Deze meting evalueerde daartoe de evolutie van de deelnemers op zes domeinen: zelfkennis, zelfexpressie, het zicht op bestaande beroepen op de arbeidsmarkt en zelfkennis op vlak van werkklimaat, werkcontext en de eigen kernkwaliteiten. Het onderzoek werd uitgevoerd aan de hand van een experimenteel design, waarbij 46 personen deelnamen aan de sessies en dus beschouwd worden als interventiegroep. 36 personen fungeerden als controlegroep. Deze twee groepen bleken echter niet equivalent bij aanvang van de interventie, waardoor *difference-in-differences* werd verkozen als analysemethode boven een klassieke t-test.

Wat de zelfkennis van de deelnemers betreft op vlak van werkklimaat en de eigen kernkwaliteiten, kunnen we stellen dat de interventie haar beoogde doel heeft bereikt. Beide variabelen evolueren in de gewenste richting en bovendien blijkt de statistische toets significant. Dit wil zeggen dat de gepercipieerde evolutie met 95% betrouwbaarheid toe te wijzen is aan de interventie. Respondenten uit de controlegroep evolueren overigens naar een minder gunstige situatie bij het niet volgen van de sessies.

De resterende variabele die naar de zelfkennis van de respondenten peilt, maar dan op vlak van werkcontext, kent een gelijkaardig verloop en blijkt net niet significant. Gesteund door de positieve evaluatie van de deelnemers en de kleinere steekproef dan initieel beoogd was, vertrouwen we erop dat deze evolutie ook te wijten is aan de CREActief-sessies.

Naast de stijging in zelfkennis, blijken deelnemers aan de CREActief-sessies na afloop hoger te scoren op zelfaanvaarding én zelfexpressie. De respondenten uit de controlegroep, die niet deelnamen aan de sessies, volgen die trend niet. Deze evolutie blijkt niet statistisch significant. Het feit dat we geen significante effecten bekomen, is wellicht te wijten aan de te kleine steekproef. Het raadplegen van de positieve commentaren en ervaringen van de deelnemers nuanceert immers de uitkomst van de significantietoets. We hebben er dus veel vertrouwen in dat de geobserveerde evoluties wel degelijk toe te schrijven zijn aan de interventie. We voelen ons in deze interpretatie gesterkt doordat alle evoluties van de afhankelijke variabelen bij de interventiegroep consequent dezelfde positieve richting uitgaan, conform wat op theoretische grond verwacht werd.

Wat het zicht op de variatie aan beroepen op de arbeidsmarkt betreft, kunnen we niet met voldoende betrouwbaarheid zeggen dat de evolutie aan de interventie ligt. Hiervoor achten we de evolutie te klein en het significantieniveau te ver verwijderd van de beoogde drempelwaarde. Bovendien vinden we hiervan geen evidentie terug in de kwalitatieve data.

Besluitend mogen we stellen dat de CREActief-sessies het gewenste persoonsversterkende effect hebben. De sessie blijken een waardevolle en effectieve aanpak om de afstand tussen kwetsbare werkzoekenden en de arbeidsmarkt te verkleinen.

Nabeschuwing Agape Belgium

Mentaal welzijn, jong-volwassenheid en werkloosheid

Werkloosheid blijft een belangrijk aandachtspunt voor onze samenleving. Jongvolwassenen die geen job vinden, komen vaker in een neerwaartse spiraal terecht waar hun eigen persoonlijk welzijn onder een grote druk komt te staan. Zij die geen baan vinden en dus ook niet zelfstandig kunnen voorzien in hun levensonderhoud, verliezen grip op hun toekomstperspectieven. Ze geraken sociaal geïsoleerd en kampen met gevoelens van waardeloosheid en afhankelijkheid. Wanneer dit te lang duurt, is de kans reëel dat jongvolwassenen hun carrièreperspectieven steeds somberder inzien en zich daar ook naar gaan gedragen.

De impact van werk en van 'niet werken' op onze persoonlijke psychische gezondheid is reëel. Hoewel deze relatie niet noodzakelijk causaal is, bestaat er wel degelijk een associatie tussen werkloosheid en mentale gezondheid. Virgolino en haar collega's beschrijven in een heel recente systematische review dat volwassenen die werkloos zijn vaker kampen met angstklachten en stemmingsstoornissen en gevoeliger zijn voor zelfmoord (Virgolino, A. et al., 2022). Hetzelfde onderzoeksteam beschrijft het belang van educatie en sociale steun om de negatieve gevolgen van jobverlies te bufferen. Onze samenleving heeft er alle baat bij om het persoonlijk welzijn van een werkzoekende te ondersteunen.

Kunstzinnige therapie, mentaal welzijn en tewerkstelling

Uit deze noodzaak is het project CREActief ontstaan. Werkzoekenden worden een plaats aangeboden waar ze zichzelf kunnen versterken en bekrachtigen. Onder begeleiding van professionele coaches krijgen ze ondersteuning via creatief therapeutische werkvormen. Dat CREActief vooruitstrevend is, blijkt uit een datasearch op 'science direct' en 'pubmed'. De zoektermen "arts therapy'+ 'job performance' leveren amper een handvol onderzoeken op die in aanmerking konden komen om dit project en onderzoek mee te illustreren en ondersteunen. Onderzoek naar de effecten van een kunstzinnig programma voor kwetsbare universiteitsstudenten aan de universiteit van Florida, toont aan dat mentale gezondheidsklachten en deregulerend gedrag beduidend verminderen bij studenten die aan dit programma participeerden (Rapp-Paglicci, L., 2020). Huet en haar collega (2016) beschreven helende effecten van kunstzinnige therapieën die aangeboden werd aan (werkende) sociale gezondheidswerkers. Emotieregulatie, spelplezier, betere relationele processen, grotere werkefficiëntie en (werk)stressreductie werd waargenomen bij deelnemers aan een creatief therapeutisch programma dat stressreductie beoogde (Huet, V. & Holttum S., 2016). De effectiviteit van een soortgelijk programma, dat aangeboden werd aan de medische staf van een pediatriesch ziekenhuis ter promotie van het welbevinden op de werkvloer, werd door Kometiani (2017) en haar collega's onderzocht. Zij beveelt het gebruik van kunsttherapie aan als een effectieve toepassing om stress te bestrijden, persoonlijke groei te promoten en emotionele steun te vinden. Ondanks de groeiende druk op de werkvloer, noteerden de onderzoekers bij hun deelnemers een grotere focus en productiviteit (Kometiani, M.K., 2017).

Creatieve therapie

Creatieve therapie is een therapeutische methode die zijn oorsprong kent in de helende en herstellende werking van kunstzinnige expressievormen: beeldende-, dans-, beweging-, drama- en muziekexpressie. Creatieve therapie heeft als functie expressie weer mogelijk te maken op een wijze die handelingsgericht is. De cliënt is in de creatieve therapie bezig met zelfexpressie, creëert geen

representatie en logisch beeld van zichzelf, maar beleeft zichzelf 'in het medium'. Het gaat in de creatieve therapie dus niet om het 'bedenken' van een logisch beeld van de eigen psyche, maar om symptomatische expressie van de psyche in het medium (Smeijsters, 2000, p.313, p.134).

Creatieve zelfexpressie ligt in het hart van CREActief

Expressie geven aan innerlijke dynamieken staat lijnrecht tegenover het onderdrukken van positieve en/of negatieve gevoelens, gedachten, inspiraties en hun intensiteit. Hoewel men algemeen aanhoudt dat deze onderdrukking ertoe moet leiden dat iemand zichzelf kan handhaven en optimaal kan deelnemen aan het leven, zijn de lange termijn effecten veel schadelijker dan men denkt. 'Onderdrukken' is een reactie die zowel bewust als onbewust kan plaatsvinden en psychosomatisch van aard is. Het weigeren om impulsen uit te drukken, is een cognitieve en affectieve aangelegenheid, waar ook het lichaam aan deel neemt. Onderdrukken van 'impulsen' vindt dus ook plaats in het lichaam en resulteert in een gespannen weefselstructuur wat op haar beurt stugge, stijve lichaamszones creëert, houdings- en bewegingsvrijheid reduceert, ademhaling belemmert, de waarneming van wat zich afspeelt in het lichaam vermindert, vitaliteit onderdrukt en angst teweeg brengt (Calsius, 2019, p. 99). Onderdrukking leidt tot een hogere mate van negatieve gemoedstoestanden, zoals angst en depressie, een verminderd gevoel van goed-voelen en tot minder bevredigende interpersoonlijke relaties (Fögel, 2009, p.118).

De effectiviteit van het CREActief-project wijden wij als eerste toe aan de veilige en deskundige omgeving die de coaches hebben verleend aan de deelnemers tijdens dit project. Deze professionele omkadering - die zich kenmerkte in een duidelijk plan van aanpak, het gericht werken naar doelstellingen toe, en het doordacht inzetten van creatief therapeutische werkvormen en technieken - heeft een bedding gecreëerd waarin de deelnemers stelselmatig leerden zichzelf uit te drukken. In het werken met creatief therapeutische werkvormen, wordt zelfexpressie aangewakkerd door de deelnemers uit te nodigen een creatief medium te verkennen. Deze exploratie wekt tal van innerlijke sensaties, gevoelens, associaties, herinneringen, gedachten en zelfbeelden op die opnieuw uitnodigen tot zelfexpressie. Creatieve zelfexpressie ligt in het hart van creatieve therapie, waarbij de creatief therapeut de cliënt steun geeft zich over te geven aan of in het creatieve middel en daarin te experimenteren met 'anders handelen'. Wanneer dit lukt, dan verandert de ervaring, het voelen en vervolgens ook het denken over zichzelf en de wereld (Smeijsters, 2008, p.25).

CREActief stimuleert zelfkennis

'Creatieve therapie is een directe weg naar de psyche van de cliënt', beschrijft dr. Henk Smeijsters (2008, p.132). Dit betekent dat er een relatie bestaat tussen onze innerlijke wereld en de manier waarop wij deze construeren en reconstrueren. Echter is het valselijk ervan uit te gaan dat de hoofdtak binnen creatieve therapie 'creatief zijn' is. Het is veeleer de opdracht om datgene wat iemand beroert of bedoelt, in een creatief medium, te exploreren, om met nieuw gedrag te experimenteren en zich dit eigen te maken. Zelfgewaarwording, zelfreflectie, introspectie en interoceptie⁸ zijn de middelen die het ontwikkelingsproces zin en betekenis geven. Binnen creatieve therapie is het creatief proces en de outcome van dit proces, zowel een bron als de voeding voor gewaarwordingen, reflectie, bewustwording en inzicht. In het weten dat elke expressie een

⁸ Interoceptie is het vermogen om prikkels van binnenuit het lichaam waar te nemen. Dit is een relatief 'nieuw' begrip, maar blijkt cruciaal in communicatie, besluitvormingen, zelfbewustwording, etc.

weerspiegeling is van ons zelf, zal een cliënt in eerste instantie inzicht verwerven in zijn eigen manier van relateren, voelen, denken en reageren. De zelfkennis die hieruit voortvloeit is deugdzaam en hoopgevend, omdat het een verruiming betekent van de persoonlijke handhaving en zelfrealisatie. Zelfkennis is bouwsteen voor zelfverwerkelijking. Of in de woorden van Paul Verhaeghe: 'zelfrealisatie binnen een gemeenschap komt neer op de ontwikkeling van de bepaalde deugden, die in de kiem van elk van ons zitten: wijsheid, rechtvaardigheid, gematigdheid en moed. Die ontwikkeling is een zaak van evenwicht, want als we van een bepaald kenmerk te weinig hebben, realiseren we onszelf niet optimaal. (...) Dit evenwicht is een product van zelfkennis, aangezien zelfkennis tot zelfbeheersing leidt (Verhaeghe, 2012, p. 47). Deze 'zelfbeheersing' is geen synoniem voor een rigide zelfcontrole. Zelfbeheersing dient als eerste begrepen te worden als de mogelijkheid om de kennis over en van het zelf te beheren, in de betekenis van jezelf kunnen bevatten, begrijpen, omvatten en accepteren.

CREActief stimuleert zelfacceptatie

Zelfacceptatie is cruciaal voor de geestelijke gezondheid en beïnvloedt cognitieve interventies (Macinnes, 2006). De afwezigheid van het vermogen om onvoorwaardelijk zichzelf te accepteren kan leiden tot een verscheidenheid aan emotionele problemen, inclusief ongecontroleerde woede en depressie. De moeilijkheid zichzelf onvoorwaardelijk te accepteren drukt zich vaker uit in zelfveroordelingsmechanismen en verwachtingsrijke bedoelingen⁹. Het resultaat is vaker een negatief zelfbeeld of gebrek aan zelfrespect en zelfwaarde (Macinnes, 2006). De persoon die 'gevangen' zit in zelfevaluatie in plaats van zelfacceptatie kan zeer behoeftig zijn en veel aandacht en persoonlijke middelen besteden die tegemoet moeten komen aan zelfverheerlijking; zelfverheerlijking die waargenomen persoonlijke tekorten moeten compenseren. (Carson, S. & Langer, E., 2006).

Albert Ellis, de grondlegger van de rationale emotieve therapie, beschouwde zelfacceptatie als de hoeksteen van het psychologisch goed-voelen (Macinnes, 2006). Hartz en Thick (2011) toonden aan dat kunstzinnige therapie de zelfwaarde van een deelnemer positief beïnvloedt. Zelfde vaststellingen werden genoteerd door Roghanchi en zijn collega's (2013). Zij merkten op dat de zelfwaarde en veerkracht van hun cliënten toenamen bij hen die kunstzinnige therapie volgden.

Dat creatieve therapie een deelnemer helpt zichzelf onvoorwaardelijk te leren accepteren, ligt verscholen in de ontluikende en verdiepende zelfkennis die het ontwikkelingsproces van de cliënt kenmerkt. De cliënt die uitgenodigd wordt om innerlijke dynamieken vorm te geven, zonder dat er bepaalde voorwaarden en verwachtingen aan deze vormgeving wordt gekoppeld, komt vaker in contact met diepere verborgen onzekerheden en twijfels over zichzelf. Onzekerheden en twijfels die mogelijks in een dagelijks leven gecamoufleerd worden in een sterk aanpassingsgedrag, een defensief imago of ander compensatiegedrag voor het onzeker en fragiel zelfbeeld. Nadat de cliënt als eerste is opgegaan in het creatief proces, zal het moment van reflectie voorafgaan door het moment van waarnemen. De deelnemer oefent om de realiteit van haar vormgeving waar te nemen, samen met de therapeut/coach. In de onvoorwaardelijke accepterende en empathische houding van de therapeut/coach zal de cliënt zich gesteund voelen haar werkelijke gevoelens, gedachten, wensen en mogelijkheden te (her)ontdekken en te aanvaarden. Het is de opdracht van de therapeut/coach om een klimaat te creëren dat deze onvoorwaardelijke zelfacceptatie bedding en vorm geeft. In de

⁹ 'Als ik mijn verdriet uitdrukking geef, dan ben ik niet meer verdrietig', kan bijvoorbeeld een verwachtingsrijke bedoeling in zich dragen. Dergelijke bedoeling lijkt logisch, maar onze persoonlijke ontwikkeling loopt niet alleen lineair en logisch, waardoor ons redelijke brein ontoereikend kan blijken. In de praktijk wordt een dergelijke bedoeling vaak niet ingelost, wat teleurstelling, vertwijfeling, veroordeling, etc teweeg kan brengen.

geruststellende woorden van de coach (die de cliënt de boodschap geeft dat wat deze persoon ook uitdrukt, deze de moeite waard is), vindt de cliënt de geruststelling en mogelijkheden zichzelf op een niet veroordelende manier waar te nemen. De cliënt leert langzaam zichzelf onvoorwaardelijk te accepteren en het gevoel van zelfvervreemding op te heffen. Cliënten die zichzelf leren te accepteren, koppelen minder (onrealistische) verwachtingen aan hun gedrag en intenties. Het opgejaagde gevoel dat ontstaat wanneer je iemand moet zijn die moet voldoen aan bepaalde verwachtingen of je anders moet voordoen dan hoe je je werkelijk voelt of bent, wordt minder. Er komt meer rust en ruimte voor tevredenheid en acceptatie.

De cliënt zal niet alleen zichzelf gemakkelijker accepteren. Hij zal vanuit de realistische zelfwaardering ook gemakkelijker en gericht beslissingen en keuzes maken die ertoe leiden dat hij zichzelf opnieuw kan waarderen en accepteren. Deze versterkende zelfacceptatie heeft een persoonsversterkend effect. Met andere woorden: CREActief bekrachtigt het individu en bereidt het individu voor om met meer stevigheid, bewustzijn en persoonlijke vaardigheden, nieuwe uitdagingen aan te gaan. CREActief stimuleert de deelnemer af te stemmen op hun werkelijke gedachten, gevoelens, waarden en kwaliteiten, deze te accepteren, toe te eigenen en uit te drukken. De sociale vaardigheden die ingebed en geprikkeld worden in dit programma, zijn geworteld in persoonsgebonden intermenselijke vaardigheden, waar het individu zich - via zelfreflectie en feedbackgesprekken - bewust van wordt. Een groeiende zelfkennis geeft het individu de kracht zelf keuzes te maken. De deelnemer is zich meer bewust van zijn of haar kwaliteiten en kan richting geven aan zijn leven die deze kwaliteiten versterken. In een bedding van zelfrespect en acceptatie leeft het vermogen om ons te verbinden op een respectvolle manier. Mensen die zichzelf beter accepteren, hebben de neiging anderen gemakkelijker te vergeven en denken ruimer (Cuddy, 2016, p.123). Maar bovenal en zeker belangrijk voor onze CREActief-deelnemer, geeft deze bekrachtiging meer stevigheid om tot actie over te gaan en efficiënter handelen.

Bronnen:

Bartelink, V. et. al. (2020). Unemployment among young people and mental health: A systematic review. *Scandinavian journal of public health*, 48(5):544-558.

Carson, S., Langer E. J. (2006). Mindfulness and self-acceptance. *Journal of rational-emotive & cognitive behavior therapy*. Vol. 24.1, p. 29-43.

Chamberlain, J.M., Haaga, D.A.F. (2001). unconditional self-acceptance and psychological health. *Journal of rational-emotive & cognitive behavior therapy*. Vol. 19.3, p. 163-176.

Calsius, J. (2019). *Werken met een lichaam dat moeilijk doet*, Acco, Leuven.

Cuddy, A. (2016). *Presence*, Het spectrum, Houten.

Fögel, A. (2009). *Body sense*, W.W. Norton & company, New York.

Harts, L., Thick, L. (2005). Art therapy strategies to raise self-esteem in female juvenile offenders: a comparison of art psychotherapy and art as therapy approaches. *Journal of the American art therapy association*. Vol. 22, p. 70-80.

Huet, V., Holtumm, S. (2016). Art therapy-based groups for work-related stress with staff in health and social care: an exploratory study. *The arts in psychotherapy*, vol. 50, p.46-57.

https://www.europa-nu.nl/id/vkjxo8ivtqz6/nieuws/jeugdwerkloosheid_in_de_eu_werken_de?ctx=vg9ppilytz0&tab=0

Kometiani, M.K. (2017). Creating a vital healing community: A pilot study of an art therapy employee support group at a pediatric hospital. *The arts in psychotherapy*. Vol. 54, p.122-127.

Leary, S. (2020). Art therapy, mass media and self-acceptance with adolescents: a literature review. Thesis, Lesley university.

Macinnes, D.L. (2006). Self-esteem and self-acceptance: an examination into their relationship and their effect on psychological health. *Journal of psychiatric and mental nursing*. Vol. 13, 483-489.

Rapp-Paglicci, L. et.al. (2012). Improving Outcomes for at-risk Youth: Findings from the Prodigy Cultural Arts Program. *Journal of evidence-based social work*, vol. 9, issue 5, 512-523.

Roghanchi, M. et.al. (2013). The effect of integrating rational emotive behavior therapy and art therapy on self-esteem and resilience. *The arts in psychotherapy*, 2, p. 179-184.

Smeijsters, H. (2008). *Handboek Creatieve Therapie*, Coutinho, Bussum.

Smeijsters, H. (2008). *De kunsten van het leven*, Veen Magazines, Diemen.

Virggoiino, A. et.al. (2022). Lost in translation: a systematic review of the association between unemployment and mental health. *Journal of mental health*, 5; 1-13.

Verhaeghe, P. (2019). *Identiteit, de bezige bij*, Amsterdam.

Bijlage: beschrijving sessies

Sessiereeks 1: Aalst

De eerste sessiereeks telde acht deelnemers. Tien personen werden geregistreerd tijdens de intakegesprekken, van wie één iemand niet kon deelnemen wegens persoonlijke problemen en iemand anders wegens onvoldoende kennis van de Nederlandse taal. Dit resulteert in acht deelnemers die ten minste aanwezig waren op de eerste sessiedag, een extra sessiedag en het terugblikgesprek. Meerdere deelnemers waren wel afwezig op één sessiedag of de afsluitdag, maar doorgaans met verwittiging, op uitzondering van één deelnemer die op de afsluitdag afwezig was zonder verwittigen.

Sessiereeks 2: Kortrijk

Zes personen doorliepen deze reeks. Tien personen werden uitgenodigd voor een intakegesprek, waarvan twee personen niet aanwezig waren. Eén van hen begon een individuele beroepsopleiding en kwam daardoor niet langer aan bod voor de sessies. De andere persoon was afwezig zonder verwittiging. Er waren dus acht personen aanwezig op de eerste sessiedag. Doordat één van hen ondertussen een job had, waren er op sessiedag 2 nog zeven deelnemers, maar één van hen is wegens persoonlijke problemen uit de reeks gestapt. Dit resulteert in zes personen die de reeks succesvol doorliepen.

Sessiereeks 3: Ronse

Deze reeks werd geannuleerd wegens te weinig deelnemers.

Sessiereeks 4: Roeselare-Kortrijk

Op de intakegesprekken zijn zeven personen ingegaan. Drie personen waren verwittigd afwezig op de eerste dag. Eén iemand omwille van rugproblemen, iemand had een job gevonden en iemand was afwezig door een overlijden. De vier resterende deelnemers hebben de reeks succesvol afgerond. Eén van de besprekingen van een opdracht kon niet doorgaan doordat de deelnemers hadden gecarpoold en een dochter van een deelnemer was ziek geworden.

Reeks 5: Oudenaarde

Er waren twaalf mensen aanwezig op het intakegesprek van wie zes personen deelnamen aan de sessies. Twee personen haakten af door persoonlijke of emotionele redenen, er is iemand verhuisd naar het buitenland, een persoon kon onvoldoende Nederlands, één iemand kon dit niet combineren met een stage en de laatste persoon had overlap met een cursus Nederlands. Op de eerste sessiedag waren twee personen afwezig door ziekte. Dit resulteert in nog vier deelnemers, waarvan één iemand de rest van de dagen niet meer meedeed. Dit resulteert in drie deelnemers die kunnen worden opgenomen in de data.

Sessiereeks 6: Menen

Deze sessie-reeks resulteerde in drie deelnemers. Zeven personen waren aanwezig op het intakegesprek. Eén persoon kon niet starten aan de sessies door een onderzoek, maar nam later deel in Kortrijk (reeks 8). Iemand anders kon niet deelnemen doordat die persoon in quarantaine moest. De eerste dag ging dus van start met vier deelnemers, doordat één persoon afwezig was zonder te verwittigen. Vanaf sessiedag 2 waren er nog 3 deelnemers, want één van de kandidaten kon die dag niet deelnemen door persoonlijke redenen en is niet meer teruggekeerd de volgende dagen. Dit is

voldoende om de reeks op te nemen in de data. Toch zijn deze sessies voor discussie vatbaar, aangezien de coaches de indruk hadden dat de drie deelnemers niet de gewenste motivatie en openheid naar de aanpak vertoonden. Dit zou een goed argument kunnen zijn om de drie deelnemers niet mee te nemen in de analyse. Een goed tegenargument is dat de deelnemers de reeks succesvol hebben afgewerkt én dat we de steekproefgrootte maximaal wensen te houden. Bovendien werd gecontroleerd of het verwijderen van deze cases een invloed heeft op de resultaten van het onderzoek en dat is niet het geval. Alle resultaten blijven ongewijzigd. Daarom werd gekozen om deze cases toch op te nemen in dit rapport. Alle mensen blijven aan boord.

Sessiereeks 7: Aalst

In deze reeks waren twaalf intakegesprekken gepland, waarvan tien deelnemers hebben toegezegd om deel te nemen. Eén persoon was onbereikbaar en iemand anders is op de wachtlijst beland. Van de tien mensen die aanwezig waren op de eerste dag, hebben negen mensen de sessies correct doorlopen. Eén deelnemer was een dag te veel afwezig door ziekte en kan dus niet worden opgenomen in de steekproef.

Sessiereeks 8: Kortrijk

Zeven personen waren aanwezig op het intakegesprek, van wie vijf mensen ook aanwezig waren op de eerste sessiedag. Beiden waren afwezig zonder verwittiging. Vanaf sessiedag 2 waren er nog slechts 3 deelnemers. Eén persoon is gestopt door persoonlijke problemen en één iemand is een individuele beroepsopleiding gestart. Er waren dus drie deelnemers aanwezig tijdens iedere sessie, toch kan één iemand niet opgenomen worden in de dataset door afwezigheid tijdens het individueel terugblikgesprek.

Reeks 9: Geraardsbergen

Zes deelnemers hebben tijdens het intakegesprek toegezegd dat ze zouden deelnemen, van wie vijf ook aanwezig waren op sessiedag één. Eén persoon had werk gevonden. Vanaf dag 2 bleven nog vier deelnemers over door ziekte van één van hen. Deze persoon is nadien niet teruggekeerd. Een laatste persoon viel af door afwezigheid op het terugblikgesprek doordat hij een job heeft gevonden.

Reeks 10: Waregem

Geannuleerd door te weinig deelnemers.

Reeks 11: Oudenaarde

10 personen zouden na de intakegesprekken deelnemen. De reeks ging van start met zes deelnemers. Vier personen hebben zich ziek gemeld. Deze deelnemers hebben allemaal de reeks succesvol afgerond.

Reeks 12 Menen:

Geannuleerd door te weinig deelnemers. De opportuniteit werd gegrepen om een extra reeks in Oudenaarde te proberen organiseren, maar uiteindelijk sloten de mensen die daar wilden opstarten aan bij reeks 11.